

Tässä osassa luodaan yleiskatsaus Latvian erikoistuomioistuihin.

Erikoistuomioistuimet

Latvian tasavallan perustuslakituomioistuin

Latvian **perustuslakituomioistuin** (*Satversmes tiesa*) on **Latvian tasavallan perustuslain** (*Latvijas Republikas Satversme*) mukaan riippumaton oikeudellinen elin, jonka tehtävänä on tutkia lakien tai asetusten perustuslainmukaisuutta sen toimivaltaan kuuluvissa asioissa. Lisäksi se käsittelee muita sille lain mukaan kuuluvia asioita. Perustuslakituomioistuin voi todeta lain tai muun säädöksen tai sen osan pätemättömäksi.

Perustuslakituomioistuimesta annettun lain (*Satversmes tiesas likums*) 16 §:n mukaan perustuslakituomioistuin **käsittelee seuraavia asioita**:

lakien perustuslainmukaisuus

sellaisten kansainvälisten sopimusten perustuslainmukaisuus, jotka Latvia on allekirjoittanut tai joihin se on liittynyt (jo ennen kyseisten sopimusten hyväksymistä parlamentissa (*Saeima*))

lakien tai asetusten tai niiden osien yhteensopivuus normihierarkiassa ylempänä olevien oikeusnormien kanssa

muiden parlamentin, valtioneuvoston, tasavallan presidentin, parlamentin puhemiehen tai pääministerin antamien säädösten lainmukaisuus (hallinnollisia säädöksiä lukuun ottamatta)

sellaisten määräysten lainmukaisuus, joilla valtioneuvoston valtuuttama ministeri on keskeyttänyt kunnan- tai kaupunginvaltuuston päätöksen soveltamisen Latvian kansallisten oikeusnormien yhteensopivuus sellaisten Latvian tekemien kansainvälisten sopimusten kanssa, jotka eivät ole ristiriidassa perustuslain kanssa.

Perustuslakituomioistuimessa on seitsemän tuomaria, joiden nimitykset vahvistetaan parlamentin enemmistöpäätöksellä (vähintään 51 ääntä). Kolme tuomaria nimitetään vähintään kymmenen parlamentin jäsenen ehdotuksesta, kaksi valtioneuvoston ehdotuksesta ja kaksi korkeimman oikeuden täysistunnon ehdotuksesta. Korkeimman oikeuden ehdokkaat valitaan Latvian tuomarien joukosta.

Perustuslakituomioistuin ei voi panna asioita vireille oma-aloitteisesti. Se käsittelee asioita vain lain nojalla valtuutettujen henkilöiden hakemuksesta.

Seuraavat tahot **voivat pyytää tutkintamennettelyjen aloittamista** lakien ja sellaisten kansainvälisten sopimusten perustuslainmukaisuudesta, jotka Latvia on allekirjoittanut tai joihin se on liittynyt (ennen kuin parlamentti on hyväksynyt kyseiset sopimukset tai sen jälkeen), lakien tai asetusten tai niiden osien yhteensopivuudesta normihierarkiassa ylempänä olevien oikeusnormien kanssa tai Latvian kansallisten oikeusnormien yhteensopivuudesta sellaisten Latvian tekemien kansainvälisten sopimusten kanssa, jotka eivät ole ristiriidassa perustuslain kanssa:

presidentti

parlamentti

vähintään 20 parlamentin jäsentä

valtioneuvosto

valtakunnansyyttäjä

valtioneuvoston tarkastusviraston hallintoneuvosto (*Valsts kontroles padome*)

kunnan- tai kaupunginvaltuusto

oikeusasiamies (*tiesībsargs*), jos riidanalaisen päätöksen antanut elin tai virkamies ei ole korjannut siinä todettuja puutteita oikeusasiamiehen asettaman määräajan kuluessa

riita-, rikos- tai hallintolainkäyttöasioita käsittelevä tuomioistuin

kiinteistörekisterin tuomari, joka kirjaa kiinteistön ja siihen liittyvät oikeudet kiinteistörekisteriin

kuka tahansa henkilö, jonka perustuslaissa vahvistettuja perusoikeuksia on loukattu

tuomarineuvosto lakisääteisten toimivaltuuksiensa nojalla.

Seuraavat tahot **voivat pyytää tutkintamennettelyjen aloittamista** parlamentin, valtioneuvoston, tasavallan presidentin, parlamentin puhemiehen tai pääministerin antamien (muiden kuin hallinnollisten) säädösten lainmukaisuudesta:

presidentti

parlamentti

vähintään 20 parlamentin jäsentä

valtioneuvosto

tuomarineuvosto lakisääteisten toimivaltuuksiensa nojalla.

Oikeus pyytää tutkintamennettelyjen aloittamista sellaisten määräysten lainmukaisuudesta, joilla valtioneuvoston valtuuttama ministeri on keskeyttänyt kunnan- tai kaupunginvaltuuston päätöksen soveltamisen, on kyseisellä kunnan- tai kaupunginvaltuustolla.

Asiat, jotka koskevat lakien, valtioneuvoston asetusten ja muiden säädösten perustuslainmukaisuutta, Latvian kansallisten oikeusnormien yhteensopivuutta sellaisten Latvian tekemien kansainvälisten sopimusten kanssa, jotka eivät ole ristiriidassa perustuslain kanssa, sekä sellaisten kansainvälisten sopimusten, jotka Latvia on allekirjoittanut tai joihin se on liittynyt (ennen kuin parlamentti on hyväksynyt kyseiset sopimukset tai sen jälkeen), taikka lakien tai asetusten tai niiden osien perustuslainmukaisuutta, käsitellään perustuslakituomioistuimen täysistunnossa. Muut asiat käsitellään kolmen tuomarin kokoonpanossa, jollei perustuslakituomioistuin ole päättänyt toisin.

Perustuslakituomioistuimen ratkaisu on lopullinen. Se tulee voimaan julistamishetkellä. Perustuslakituomioistuimen ratkaisu ja sen perustana oleva tulkinta riidanalaisesta oikeusnormista sitovat kaikkia valtion ja kuntien elimiä (myös tuomioistuihin) ja virkamiehiä, luonnollisia henkilöitä ja oikeushenkilöitä.

Jos perustuslakituomioistuin katsoo säädöksen olevan ristiriidassa normihierarkiassa ylempällä tasolla olevan oikeusnormin kanssa, kyseinen säädös katsotaan pätemättömäksi siitä päivästä alkaen, jona perustuslakituomioistuimen ratkaisu julkaistaan, jollei perustuslakituomioistuin toisin päättä. Jos

perustuslakituomioistuimien katsoo, että kansainvälinen sopimus, jonka Latvia on allekirjoittanut tai johon se on liittynyt, on perustuslain vastainen, valtioneuvoston on välittömästi huolehdittava siitä, että sopimusta muutetaan tai se irtisanotaan, sen soveltaminen keskeytetään tai siihen liittyminen peruutetaan.

Taloustuomioistuimien

Tuomiovalta annetun lain (*Likums par tiesu varu*) säännösten nojalla perustettiin taloustuomioistuimien (*Ekonomisko lietu tiesa*) tutkimaan siviiliprosessilaissa (*Civilprocesa likums*) ja rikosprosessilaissa (*Kriminalprocesa likums*) säädettyjä asioita. Taloustuomioistuimien sijaitsee Riiassa, ja sen tuomiovaltaan kuuluu koko Latvian alue.

Siviililain nojalla taloustuomioistuimella on tuomiovalta seuraavissa asioissa:

jälleenvakuutus sopimuksista johtuvat vaatimukset

sijoitus- ja liitännäispalveluja koskevista sopimuksista johtuvat vaatimukset

muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden Latvian viranomaisia vastaan esittämät sijoitussuojaa koskevat vaatimukset

konsernien oikeudellisista suhteista johtuvat vaatimukset

osakeyhtiöiden jäsenten (osakkaiden) välisistä oikeudellisista suhteista johtuvat vaatimukset

rahoitusvakuusjärjestelyistä johtuvat vaatimukset

kauppalaissa (*Komerclikums*) ja rahoitusvälinemarkkinoista annetussa laissa (*Finanšu instrumentu tirgus likums*) tarkoitetuista pääomaliikkeistä lähipiirissä johtuvat vaatimukset

yriyksen luovutuksesta ja uudelleenjärjestelyistä johtuvat vaatimukset, työntekijöiden vaatimuksia lukuun ottamatta

vaatimukset, jotka johtuvat rakennusalan toimijoiden, myös alihankkijoiden, välisistä sopimusvelvoitteista sellaisten luokan 2 tai 3 rakennusten rakentamisen osalta, joihin tarvitaan rakennuslupa, lukuun ottamatta yksi- tai kaksiasuntoisia asuinrakennuksia ja niihin liittyviä toiminnallisia rakenteita

kilpailulainsäädännön rikkomisesta johtuvat vaatimukset

pääomarakenteiden jäsenten (osakkaiden) yleiskokousten päätöksistä johtuvat vaatimukset sekä

luottolaitosten likvidaatiota ja maksukyvyttömyyttä koskevat hakemukset.

Rikoslain nojalla taloustuomioistuimella on tuomiovalta myös seuraavissa asioissa:

joukkotuhoaseiden tuotannon, varastoinnin, siirron, käytön tai jakelun rahoittaminen, jos vastuu tästä johtuu rikoslain (*Kriminallikums*) 73.1 §:n 2 momentista terrorismi, jos vastuu tästä johtuu rikoslain 79.2 §:n 2 momentista

rahanpesu (rikoslain 195 §)

etuuksien luvaton vastaanottaminen, jos vastuu tästä johtuu rikoslain 198 §:n 2, 3 tai 4 momentista

kaupallinen lahjonta, jos vastuu tästä johtuu rikoslain 199 §:n 2 momentista

lahjusten vastaanottaminen, jos vastuu tästä johtuu rikoslain 320 §:n 3 tai 4 momentista

lahjuksen antaminen, jos vastuu tästä johtuu rikoslain 321 §:n 2, 3 tai 4 momentista

lahjusten välittäminen, jos vastuu tästä johtuu rikoslain 322 §:n 2 momentista

aktiivinen lahjonta, jos vastuu tästä johtuu rikoslain 323 §:n 2 tai 3 momentista

vaikutusvallan väärinkäyttö, jos vastuu tästä johtuu rikoslain 326.1 §:n 2 momentista

etuuksien laiton pyytäminen ja vastaanottaminen, jos vastuu tästä johtuu rikoslain 326.2 §:n 2 momentista sekä

etuuksien laiton myöntäminen, jos vastuu tästä johtuu rikoslain 326.3 §:n 2 momentista.

Taloustuomioistuimien tuomioita koskevat valitukset käsitellään Riian aluetuomioistuimessa (*RTgas apgabaltiesa*).

Oikeudelliset tietokannat

Tietokannan nimi ja URL-osoite

[Perustuslakituomioistuimien oikeuskäytäntö \(hakutoiminto\)](#)

Onko tietokannan käyttö ilmaista?

Kyllä, tietokantaa voi käyttää **maksutta**.

Lyhyt kuvaus tietokannan sisällöstä

Tietokanta sisältää Latvian tasavallan perustuslakituomioistuimien tuomiot.

Lisätietoa

Tietokannan hakutoiminnon käyttöliittymä ja tuomiot ovat saatavilla latviaksi ja englanniksi.

Linkkejä

[Latvian tasavallan perustuslakituomioistuimien](#)

Päivitetty viimeksi: 27/05/2024

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.